

CONSELL GENERAL

PRINCIPAT D'ANDORRA

Grup mixt

SESSIÓ DEL CONSELL GENERAL

24 D'ABRIL DEL 2014

**INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU CASSANY, PRESIDENT
DEL GRUP PARLAMENTARI MIXT EN EL PUNT 1:**

**EXAMEN I VOTACIÓ DEL PROJECTE DE LLEI DE L'IMPOST SOBRE LA
RENDA DE LES PERSONES FÍSQUES**

El Títol II de la Constitució assenyala els deures dels andorrans i dels estrangers en el capítol VI i, dins aquell capítol, l'article 37 diu: "Totes les persones físiques i jurídiques contribuiran a les despeses públiques segons la seva capacitat econòmica, mitjançant un sistema fiscal just, establert per la llei i fonamentat en els principis de generalitat i de distribució equitativa de les càrregues fiscals."

L'evolució de les relacions econòmiques exteriors d'Andorra d'ençà l'aprovació de la nostra Constitució ha comportat l'enfortiment de les relacions duaneres i comercials amb la Unió Europea i, també, un progressiu acostament a la nostra homologació amb les normes internacionals sobre la transparència de l'activitat financera i la no-agressió en l'àmbit de la fiscalitat. Paral·lelament el model econòmic andorrà ha entrat en crisi i l'economia andorrana ja no pot seguir funcionant a partir d'un aprofitament indissimulat del diferencial fiscal i l'opacitat financera.

Andorra necessita poder comerciar, en bones condicions i des de la lleialtat, amb els països del nostre entorn i necessita també poder rebre inversions estrangeres en l'economia productiva. Unes inversions que només podran arribar si s'han creat les condicions de seguretat jurídica i homologació internacional.

Per crear aquestes condicions, necessàries pel futur econòmic del país, cal poder establir convenis per a impedir la doble imposició, i així poder afavorir l'activitat dels empresaris i professionals d'Andorra.

En els dos anys que van des des de març del 2009, amb la signatura de l'anomenada declaració de París del cap de Govern Albert Pintat, i el febrer del 2011, amb la rúbrica a Brussel·les de l'Acord Monetari amb la Unió Europea, la negociació del qual vaig dirigir personalment, Andorra va fer un gran pas endavant en la seva acceptació dels estàndards econòmics i financers internacionals.

Un pas endavant per acompanyar l'evolució d'Andorra vers el nostre entorn econòmic natural: Europa.

I ho va fer en bona harmonia especialment, amb els països veïns, sobre la base del respecte mutu, tal com aconsella el preàmbul de la Constitució.

Aquesta evolució era i és indispensable si volem consolidar les bases d'una economia andorrana que no estigui assentada en l'especulació sinó en l'activitat seriosa i transparent d'empresaris, professionals per compte propi i treballadors assalariats, públics i privats.

Aquesta voluntat, àmpliament majoritària en la societat, de bastir un nou model de creixement econòmic que ens permeti fer d'Andorra un país modern amb una economia competitiva s'ha traduït en un enorme procés de reforma legislativa en l'àmbit tributari.

A proposta del nostre govern el Consell General va aprovar el 29 de desembre del 2010 les lleis de l'Impost sobre la renda dels no residents, de l'Impost sobre la renda de les d'Activitats econòmiques i l'Impost sobre societats.

Ja en aquesta legislatura, hem debatut i aprovat la llei de l'Impost General Indirecte que ha vingut a unificar les múltiples normes de fiscalitat indirecta en un únic i modern impost indirecte sobre el valor afegit.

Examinem avui la peça cabdal que mancava en aquesta reforma tributària: l'impost sobre la renda de les persones físiques. Ho fem després d'una important i aprofundida feina de discussió parlamentària en la comissió legislativa de Finances que ha permès millorar el text, suprimint alguns errors i conceptes i introduint-hi modificacions que ens semblen substancials.

De les seixanta-tres esmenes presentades pel nostre grup parlamentari deu (10) han estat aprovades per unanimitat, tres (3) han estat aprovades per majoria, dotze (12) han estat transaccionades per unanimitat i altres sis (6) han estat transaccionades per majoria. Val a dir que també vam retirar tres (3) esmenes. Vint-i-nou esmenes ens van ser rebutjades.

El resultat final del text, comptat i debatut, rebrà el nostre vot favorable. Un vot que emetrem des de la responsabilitat política i en coherència amb la nostra actuació al llarg de molts anys, dins i fora del Consell General, al servei de l'interès general d'Andorra.

Ho farem observant amb una certa estupefacció l'onada d'improperis que persones i sectors que havien donat suport a l'onada taronja el 2011 estan abocant ara sobre el cap de Govern Antoni Martí.

Ho farem perquè la qüestió fiscal no és tan sols un tema d'homologació exterior, sinó el compliment d'un compromís constitucional de la societat andorrana vers el finançament de la cosa pública. Vull dir que aquesta llei no la votem per accontentar els de fora. La votem primordialment pensant, portes endins, en la nostra gent.

Ho fem perquè creiem que cal assentar les bases del sosteniment de la nostra estructura social de cara a les generacions futures, i evitar així l'angúnia i el ridícul que comporten situacions com la de les jubilacions dels funcionaris, o el propi sosteniment de serveis públics bàsics, vista l'onada de privatitzacions que s'anuncia.

He aprofitat aquests dies de Pasqua per rellegir l'economista americà John Kenneth Galbraith. L'any 1992 Galbraith va publicar *La cultura de l'accontentament* en la qual hi podem trobar algunes lliçons de plena actualitat a casa nostra. Diu, per exemple, el següent:

“... els individus i grups que disfruten d'un estatus econòmic, social i polític privilegiat estan convençuts que l'ordre del qual s'aprofiten és socialment bo i políticament durador. Aquesta equació la volen aleshores demostrar per tots els mitjans, fins i tot front a l'evidència imperiosa del contrari. Les conviccions dels afortunats els serveixen per justificar la perpetuació del seu accontentament, i les idees econòmiques i polítiques de l'època s'acomoden a la mateixa salsa. Hi ha un mercat polític dalerós del que és agradable i dóna seguretat. I mai no falta, no cal dir-ho, gent per a satisfer-lo, i rebre en recompensa diner i aclamacions.” (Fi de la citació)

Vaig trobar tan interessant aquest relectura que vaig continuar amb un altre llibre del mateix Galbraith, *L'economia del frau innocent*, publicat l'any 2004.

Galbraith explica com els grans sistemes econòmics i polítics cultiven “... la seva pròpia versió de la veritat d'acord amb les pressions pecuniàries i les

modes polítiques de l'època." I també assenyala "... els problemes que planteja el fet que aquella versió no tingui necessàriament relació amb la realitat."

És ben evident que hi ha gent que s'escolta aquelles sonsònies perquè s'estimen més creure el que més els convé.

En general el que convé és allò que resulta útil, o almenys no molesta els interessos econòmics, polítics i socials dominants.

La tesi de Galbraith, que comparteixo, és que aquest frau intel·lectual s'origina en part en unes concepcions rituals de la vida econòmica. Unes concepcions que, torno a citar l'autor, "... poden recolzar clarament interessos individuals i col·lectius i, en particular, no calia pas dubtar-ne, els dels ciutadans més influents –per la seva fortuna, el seu domini de la paraula i el seu pes polític– i poden adquirir la respectabilitat i l'autoritat del coneixement diari." (Fi de la citació.)

D'aquesta manera s'intenta aconseguir, també ara i aquí, que determinat punt de vista sobre la vida econòmica no sembli la creació d'un individu o d'un grup en particular sinó com alguna cosa natural i fins i tot justa.

En la nostra democràcia constitucional totes les opinions són respectables. Però l'obligació política dels progressistes, dels que volem una Andorra amb futur per a tothom, és plantar cara als intents involucionistes del que volen tornar a l'època preconstitucional: ni impostos, ni transparència, ni imperi de la llei com a defensa del bé comú, de l'interès general. Tot ben amanit amb el record de l'enyorat paternalisme autoritari dels Coprínceps d'abans de la Constitució.

En temps de recessió econòmica, com els que estem patint a Andorra, hi ha moltes raons que aconsellen un augment de la despesa pública, en prestacions socials per desocupats i famílies que pateixen de la crisi, en sanitat, en educació, en ajudes a les petites i mitjanes empreses, els emprenedors i en obra pública.

Però, és clar, els que han de rebre les ajudes no són els sectors més ben acomodats i satisfets. I aquests darrers pateixen –ja els sentim– per les conseqüències fiscals de tot plegat.

Perquè tots sabem que per millorar la situació cal una acció pública de l'Estat:

- Millors escoles, amb uns ensenyants ben pagats;
- Serveis socials forts i ben finançats;
- Assistència socio-psicològica contra les addicions;
- Un esforç de formació professional pels joves i de suport a la formació continuada pels més grans;
- Protegir la nostra natura, l'aigua i l'aire que són riqueses i atractius del país;
- Uns mitjans adequats per a la salut i la sanitat;
- Biblioteques i equipaments de trobada, d'esplai, de lleure i d'aprenentatge;

- I policia, bombers, duaners i el conjunt de funcionaris que vetllen per la nostra seguretat i la seguretat del país.

La qüestió, el nus de la qüestió, aquí també contràriament al que es pretén des de l'acomentament dels satisfets, no és pas què es pot fer, sinó, quant haurem de pagar.

Aquest és el nus de la qüestió.

La qüestió és que, per estalviar-se de contribuir a les despeses públiques segons la seva capacitat econòmica mitjançant un sistema fiscal just fonamentat en els principis de generalitat i de distribució equitativa de les càrregues fiscals, els vailets dels benestants empren una retòrica política referida a un passat paradisiac, una època en la qual les relacions socials haurien estat, diuen, més naturals, harmonioses i felices del que ho són en l'actualitat. Es tractaria d'una Andorra perfecta, amb amos i senyors, anterior a l'aparició de la maldat progressista.

Una Andorra amb secret bancari i sense impostos, que vivia de l'aire del cel.

Una Andorra passada, que sols existeix en l'imaginari dels que no volen mirar mai cap al futur, ni més enllà dels seus propis interessos.

Doncs mirin, en democràcia i gràcies a la Constitució, les propostes polítiques són legítimes, sense que calgui recolzar-les en mites ni en contes de la vora del foc. Perquè els que trepitgem el carrer cada dia, els que estem en contacte amb les persones que fan Andorra avui en dia sabem que Andorra ha canviat, que el món ha canviat, i que no podem seguir ignorant la realitat del que ens envolta com voldrien alguns.

Hem de parlar de l'impost sobre la renda considerant, senzillament, avantatges i inconvenients actuals. Tocant de peus a terra.

El projecte de llei que votarem no ens satisfà totalment. És un text que recull en bona part –el sistema parlamentari és així– el projecte polític d'una majoria liberal i conservadora. El projecte introdueix una complexitat excessiva, amb una multiplicitat de dispositius derogatoris que permeten l'enginyeria fiscal.

La majoria demòcrata no ha volgut acceptar la nostra proposta d'unificar en una base de tributació totes les rendes d'una persona. S'ha volgut establir dues bases de tributació: la general, la integrada per les rendes del treball, d'activitats econòmiques i del capital immobiliari, i la de l'estalvi, integrada per rendes de capital mobiliari i guanys i pèrdues de capital.

La conseqüència pràctica és que el mínim personal exempt en el cas de la base general és de 24.000 euros mentre que per la de l'estalvi és només de 3.000 euros.

La capacitat econòmica de la renda és la mateixa, procedeixin els euros d'un lloguer o d'un compte d'estalvi i, per tant, s'haurien de gravar igual.

Aquest no és el text que una majoria progressista hauria presentat. Però és, tanmateix, el text que, força millorat com ja he assenyalat en començar, introdueix els principis de l'article 37 de la Constitució en el nostre ordenament tributari. Una reclamació que fa molts anys que portem als nostres programes polítics.

El nostre objectiu era gravar tota la renda que obtinguin les persones físiques que resideixin a Andorra de la manera més simple possible. I fer-ho tenint en compte la inexistència, fins ara, d'un impost d'aquestes característiques a Andorra, les limitacions de l'administració tributària i el nivell d'imposició dels nous impostos directes que es van aprovar el 2010.

Amb aquest projecte de llei ens acostem a l'objectiu i, alhora, fem possible que Andorra pugui signar convenis per a impedir la doble imposició amb els països veïns.

Uns convenis indispensables per afavorir l'exportació dels béns i serveis des d'Andorra sense que els nostres empresaris i professionals estiguin penalitzats al país de destí de la seva prestació. I indispensables també per aconseguir l'arribada d'inversió estrangera al nostre país en un marc de seguretat jurídica i d'homologació internacional.

En definitiva, som conscients que no existeix l'impost sobre la renda perfecte i a l'hora de legislar cal triar i sovint optar per vies imperfectes, però que han de tenir en comú uns objectius d'equitat, de simplicitat i d'eficiència.

Ens sap greu que en el text final del projecte aquests objectius només s'assoleixin parcialment.

Però malgrat tot el votarem des de l'optimisme de la voluntat. Deixem pels immobilitistes el paper negatiu que els pertoca: el d'anunciadors dels perills i l'apocalipsi.

Sabem tots que amb pressions financeres i polítiques i, també, seguint la moda del moment, només fan que cultivar la seva pròpia, personal, exclusiva i excloent, versió de la veritat.

No ens entremetrem en falses polèmiques.

Treballem en positiu per treure Andorra de la crisi i deixem-nos de romanços.